

ירידת רות לגורן

כל הענין תמוה. אם ירדה ע"ד שיבוא עליה, וכ"מ בחז"ל סנהדרין יט:-כ. כיצד סברה שתהיה בזה הקמת שם. ואם ירדה למרות שלא יבא עליה, למה לא תציע את עצמה כדרכו של עולם. והוא עצמו, שראה חסד גדול בכך שהלכה אחריו, מדוע לא תמה על הצורה שהלכה אחריו.

וכל ירידתה לגורן נעשית בצורה שנראית כזנות כביכול, [וראה רות רבה ה יד, ורש"י ג ו שחששה שהרואה יחשדה לזונה]. וההקבלה ליהודה ותמר ברורה, אבל מתוך ההקבלה גדל הקושי. שהרי יהודה לא רצה שתמר תהיה חלק ממשפחתו, ואילו כאן יכלה להיות חלק ממשפחת בועז בהצעה בלבד. ואם חשבה שיסרב, כלום כ"כ התאוותה רות לקיום שם בעלה אפילו בלי להיות נשואה לבועז. והרי נעמי אומרת לה 'אבקש לך מנוח אשר ייטב לך' ואיזה מנוח הוא שתהיה מעוברת בזנות מבועז, ואפילו לא יוציאו אותה להישרף כשייוודע הענין.

ובאמת מן המקרא עצמו ברור שנעמי לא פעלה בחלל ריק, אלא מעשיו של בועז מראים הערכה וחיבה שלו לרות, שאומר לה 'כה תדבקין עם נערותי' ומצווה את הנערים 'שולו לה מן הצבתים' ומכבד אותה על הליכתה אחרי חמותה, והוא עצמו צובט לה קלי. וע"ז סמכה נעמי שתמצא חן בעיניו, ולא יגרשנה מעל פניו. [ולא מצינו במקרא שפירש עליה איזה סגולה מיוחדת של יופי כשרה רבקה רחל בת שבע תמר ואבישג, נמצא שלא ע"ז סמכה נעמי].

סדר הדברים הוא כך. רות רואה במשפחת נעמי ענין לדבוק בו. הערך שלה הוא בעצם להיות עם משפחת בעלה, מכאן היא באה לחסות תחת כנפי אלקי ישראל. אולם זהו חיסיון שאין בו עתיד. בעלה מת, ומשפחתו ענייה, הוא זה שנטש את משפחתו ועזב את ארצו עד שמת בגולה, והיא השבה, זכרון בעלה על ליבה, ואימו נשענת עליה לפרנסה, אבל עתיד אין כאן.

העתיד נמצא במקום אחד, לנטוש את זכרון בעלה, לנטוש את חמותה, ולחפש בדרך רגילה בעל. יש לה סיכוי לא רע, היא מוכרת כאשה מוצלחת, ומטבעה אמורה ללכת אחרי הבחורים ולבקש לה עתיד כפי שאמר לה בועז, אבל עתיד זה הוא עתיד אחר, לא העתיד שנגלה לה בדרך בית לחם.

מאידך, פנייה למשפחת בעלה היא בעייתית, בעלה נטש ולא אמור להיות לו המשך. הוא שהלך. כדברי חז"ל בכתובות כח: 'אחד מן האחים שנשא אשה שאינה הוגנת לו' שעושים קצצה כדי לנתקו מן המשפחה, וכך הוא המצב של בעלה. [רות רבה ז יא].

אולם רות זקוקה היא לייבום. זקוקה הוא לשון חכמים על מי שיש בה זיקה. ולשון זה מכיל שתי לשונות. א. שייכת. ב. צריכה. רות היא הצריכה ייבום, הצורך הזה בוער בה, באותו אופן שתשוקה ממלאה את האדם [עייין במו"נ ב ו ובמדרש שהביא שם], כך אצלה התשוקה הרוחנית של להקים לבעלה שם היא שבווערת בה.

אין כאן הצעה מכובדת. כזו דינה להידחות, בחוסר רצון הבסיסי לגאול את מי שביציאתו מן הארץ נטש את משפחתו ונשא אשה נכרית. יש כאן בעירה של חיבור, בעירה שמוליכה את רות דוקא לצעד קיצוני.

יש שתי אפשרויות להגיב לצעד הקיצוני. הראשון הוא שיבוא עליה. וזה ע"פ ההלכה כדברי הגמרא (סנהדרין יט,א), ואפילו יש בזה קיום של מצות ייבום שהיבמה נקנית בביאה. השני שהרצון הגדול שבווער בה ידביק אותו.

ופעולותיה של רות הן שמכתיבות את תוקפו של בועז. רות מגלה את מרגלותיו. אבל דמותה היא דמות מופת, זוהרת באפלת הגורן.

נעמי אומרת לה 'וגילית מרגלותיו ושכבת' ורומזת: והוא יגיד לך אשר תעשי - מתוך שתי הבחירות האפשריות. ורות חוזרת אחריה רועדת 'כל אשר תאמרי אלי אעשה' למרות שאני חפצה שהקמת השם לא תהיה בגורן, אלא שהירידה בגורן תוביל לנישואין חוצה לו, כל אשר תאמרי אלי אעשה.

בבואה אל הגורן היא אכן עושה ככל דברי נעמי, אולם מוסיפה בעדינות ובמתק אֲנֹכִי רֹת אֲמַתְךָ וּפְרִשְׁתָּ כְנַפְךָ עַל-אֲמַתְךָ כִּי גֹאֵל אָתָּה, אין חפצי במה שיהיה כאן, אלא בגאולה ופרישת כנפיים¹.

וכאן היא כבר חלק ממשפחתו, גם בו בוער הרצון לעשות עמה חסד, ברור שלא ינוח האיש עד אם כילה הדבר היום. לעומת הגואל האומר פן אשחית את נחלתי, כלומר אוריד אותה להיות נחלה עם הבוגדים, בועז אומר וְלֹא-יִכָּרֵת שֵׁם-הַיְמִת מֵעַם אֲחִיו וּמִשְׁעַר מְקוֹמָן יִתְקִיִּים הַמַּת בְּנַחֲלָתוֹ וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ. ומי שתשיב את שמו אליהם זו רות.

נמצא מה שרות רואה את בעלה כחלק ממשפחת יהודה, לא כבורח מארץ ישראל, אלא כשב ומשיב אותה עמו, זו הדרך שמקימה את שמו, שעושה ממנו לא בוגד ונוטש, אלא אחד ששב למשפחתו.

וחז"ל אמרו ענין נפלא בבוועז עצמו, שגם את נחלתו גאלה רות. ורק ממנה התקיים לו זרע, ובודאי זרע כדוד.

¹ לשון זו ביחזקאל טז ואפרוש כנפי עליך ואכסה ערותך ואשבע לך, הוא הביטוי לדאגה וחסות שבאישות. שהרי בד"כ פרישת הכנפיים היא בהקשר של מסירות הורית, כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על עברתו. וכמו ביחזקאל גם כאן 'כי גואל אתה' מהדהד לשעתו ולדורות.